

P. R. Stry

Warszawa, 3.04.2015

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej  
Departament Polityki Rodzinnej

Data wpływu: 03-04-2015

L. dz. 36810/3288

RS -152-

Pan Władysław Kosiniak-Kamysz  
Minister Pracy i Polityki Społecznej  
ul. Nowogrodzka 1/3/5  
00-513 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z opublikowanym na stronie internetowej Ministerstwa projektem ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (13 marca 2015 r.) przekazuję moje uwagi.

Projektowane przepisy stoją w sprzeczności z art. 28 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, której Polska jest stroną (Dz. U. 2012.1169), przez co mogą one zostać zaskarżone jako niezgodne z Konwencją. Artykuł ten dotyczy odpowiednich warunków życia i ochrony socjalnej i zobowiązuje Państwa Strony m.in. do zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami odpowiednich warunków życia ich samych i ich rodzin, a także prawa do stałego polepszania warunków życia.

1. Rozwiązania zawarte w projekcie są niespójne pod względem celu, jakiemu mają służyć.

Wprowadzane w projekcie uzależnienie uprawnienia do świadczenia pielęgnacyjnego od bardzo restrykcyjnego i całkowicie arbitralnego kryterium dochodowego wskazuje na to, że świadczenie zaprojektowano w obecnej wersji jako rodzaj zasiłku socjalnego z tytułu ubóstwa. Traci ono w ten sposób swój kompensacyjny charakter. Pierwotnie miało ono bowiem stanowić symboliczną rekompensatę za utraconą przez opiekuna możliwość zarobkowania, a tym samym zapewnienia sobie utrzymania. Dla uspoźnienia projektu należałoby obecnie zmienić brzmienie art. 17 ust. 1 na poniższe:

*„Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz związanego z tym ubóstwa...”*

2. Zmniejszenie wysokości świadczenia dla opiekuna po uzyskaniu przez podopiecznego z niepełnosprawnością prawa do renty socjalnej (czego wyrazem jest planowane zmniejszenie wysokości świadczenia po ukończeniu 18 lat życia lub 25 lat w przypadku osoby uczącej się) jest konsekwencją przyjęcia filozofii uzależnienia uprawnienia do świadczenia od kryterium dochodowego. Jak wskazywałam wyżej, jest to filozofia błędna, a także niezgodna z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Tym samym należy uznać zarówno propozycję wprowadzenia kryterium dochodowego, jak i uzależnienia wysokości świadczenia od wieku podopiecznego za bezprawne.

3. Dodatkowo pilnej zmiany wymaga pozbawienie opiekuna pobierającego świadczenie możliwości jakiegokolwiek poprawy swoich warunków bytowych przez podjęcie np. dorywczej pracy, pod rygorem utraty świadczenia. Stawia się w ten sposób osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne w sytuacji gorszej niż inne grupy społeczne, korzystające ze świadczeń, np. rencistów czy emerytów. Ten dezaktywujący charakter proponowanego „rozwiązania” wzmacnia też sankcja w postaci utraty świadczenia za przekroczenie nisko określonego kryterium dochodowego.

Mechanizm ten stanowi wyraz nieodpowiedzialności ustawodawcy, gdyż przy obecnych „kosztach niepełnosprawności” (odpłatność za leki, dojazdy, rehabilitację – od kilkuset do kilku tysięcy złotych miesięcznie, zwłaszcza w przypadku dzieci) spycha do szarej strefy rodzinę, w której jedna osoba zmuszona jest lub wybiera rezygnację z zatrudnienia, a jednocześnie korzysta ze świadczenia pielęgnacyjnego za względu na zabezpieczenie społeczne i gwarancję stałego choć niskiego dochodu.

4. Generalnie projekt jest całkowicie oderwany od realiów życia rodziny z osobą z niepełnosprawnością. Przy podejściu „zasiłkowym” rozwiązania powinny opierać się na określeniu faktycznych dodatkowych wydatków, które należy dodać do kryterium dochodowego. Kwota 1000 zł na osobę, zaproponowana przez autora projektu, świadczy o braku kompetencji w zakresie trafnego określenia potrzeb bytowych rodziny z osobą z niepełnosprawnością.